

*Chaise
de Calvin*

Nr. 01 | Januari 2009 |
31ste jaargang
verschijnt niet in augustus
P 408.654

Opening Calvinjaar

Afgiftekantoor : 1050 Brussel 5
Verantw. uitgever en afzendadres :
G. Liagre, Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Jesaja 55 : 11	blz. 3
De Kerk en de oecumene	blz. 3

In het vizier : Opening Calvinjaar

Tentoonstelling	blz. 4
Website	blz. 4
Affiches	blz. 4
Johannes Calvin of het leven als steaplechase	blz. 5
Jean Calvin over de "naastenliefde"	blz. 6

Uit de coördinaties

Studiefonds : Ik help een kind	blz. 7
Protestantse Solidariteit	blz. 8
Wake op Wereld aidsdag	blz. 9
Nieuwe voorzitter Projecten	blz. 10
Planning themazondagen 2009	blz. 10
Sant'Egidio	blz. 10

Faculteit

Nieuw boek prof. Erbele-Küster	blz. 11
Jubileumjaar "De Stem van het boek"	blz. 11
Bonhoeffer	blz. 11

Column

De drie wijzen. Kerststal onvindbaar.	blz. 12
---------------------------------------	---------

Van hier en daar

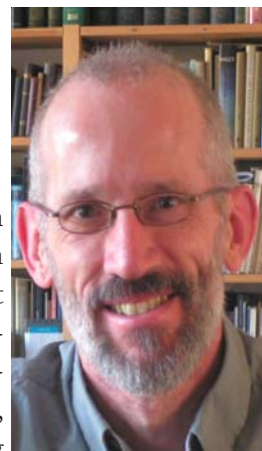
Gelovigen en hun menselijke grenzen	blz. 13
De NBV-studiebijbel	blz. 15
Evangelielezingen voor de zondagvieringen	blz. 17
Tweedaagse theologische conferentie	blz. 18

Aankondigingen

120 jaar Bethlehemkerk	blz. 19
Opening Calvinjaar	blz. 20
Filmvoorstelling	blz. 20
Calvin in Mechelen	blz. 20

Protestantse Omroep	blz. 14
---------------------	---------

Uit de redactie

In 2009 is het 500 jaar geleden dat in de schaduw van de kathedraal van Noyon (Fr.) een zekere Jean Calvin het levenslicht zag. Dit jongetje, voorbestemd (gepredestineerd) voor een carrière binnen het kerkelijk apparaat, koos in het jaar 1530 een andere weg en groeide in ballingschap (Genève) uit tot onbetwist politiek en geestelijk leider van een kerkhervormingsbeweging van Europese allure. In dit nummer geeft de voorzitter van de synodale raad, dr. Guy Liagre, de aftrap van het Calvinjaar middels een bespreking van een recent boek over deze nog steeds aansprekende 'voorganger' (H.J. Selderhuis, *Calvin – een mens*). Het hoeft geen betoog dat Calvin buiten de beperkte kring van 'calvinisten' (wie dat ook mogen zijn) niet erg populair is. In de algemene geschiedschrijving is zijn imago zelfs afstotend. Wil dus het Vlaamse lezerspubliek dit jaar Calvin in zijn armen sluiten, dan zal zijn blazoens eerst behoorlijk opgepoetst moeten worden. In een themanummer later dit jaar hopen wij daaraan ons steentje bij te dragen; in dit nummer vindt u alvast enkele aanzetten daartoe.

Verderop in dit nummer wordt de *NBV-Studiebijbel*, die tijdens de boekenbeurs aan kerkelijk en literair Vlaanderen werd aangeboden, in de schijnwerpers geplaatst.

Afin, wij willen u niet onbemoedigd het nieuwe jaar in laten gaan, temeer daar dit jaar - nog voor het goed en wel op gang is - reeds door een recessie schijnt te worden geplaagd. Waar het 'ambt aller gelovigen' terug in ere is hersteld (leve Calvin!) kan ieder mens op de stoel van 'voorganger' terecht komen, als hij maar iets zinigs zegt, bijvoorbeeld : *"Het leven is wat je overkomt, terwijl je andere plannen aan het maken bent."* (John Lennon)

Een levendig 2009 gewenst,
namens de redactie,
Dick WURSTEN.

“Zo geldt dit ook voor het woord dat voortkomt uit mijn mond: het keert niet vruchteloos naar mij terug, niet zonder eerst te doen wat ik wil en te volbrengen wat ik gebied.” (Jesaja 55:11)

Bovenstaande tekst is fascinerend. Het bepaalt ons er bij dat in de Bijbel over *woorden* vaak anders wordt gesproken dan wij dat zelf zouden doen. Met name met betrekking tot woorden die van God uitgaan, en zeker *het* woord van God, al dan niet met een hoofdletter W.

De tekst uit Jesaja heeft een boodschap die niet onmiddellijk aansluit bij onze manier van denken over woorden. Wij leven dan ook in een andere tijd en omgeving. Wij leven in een tijd waarin woorden vooral *informatie* betreffen, en er komt zeer veel informatie op ons af, via radio, tv, internet en e-mail, via de brievenbus die bijna dagelijks volloopt. Het leidt bij ons tot iets wat je *woordinflatie* zou kunnen noemen. Omdat we zoveel woorden horen en lezen, worden we kritischer op wat we horen. De reclames met hun mooie beloftes werken dat mede in de hand.

Wij moeten elke dag beslissen voor welk deel van de informatiestroom wij ons openstellen, maar dat kost tijd en energie. Mensen kunnen aan *woordmoeheid* gaan lijden, zeker de mensen die beroepsmatig veel met woorden te maken hebben, in geschreven en gesproken vorm.

Heeft dat ook gevolgen voor de omgang met *het* Woord, het Woord van God? Dat lijkt wel de ervaring te zijn van veel mensen. Vroeger had het Woord veel minder concurrentie. En als we de tijd nemen om te lezen in de Bijbel, kunnen de letters als het ware soms dansen op het papier. Het hart blijft dan onberoerd.

Maar de Bijbeltekst van hierboven spreekt onze ervaring niet tegen. Het kan soms gebeuren dat woorden uit de Bijbel ons een tijdlang niets zeggen. Maar het zal niet altijd zo zijn. Op eens kunnen we tot in het diepst van ons hart aangesproken worden door een Bijbelwoord. Dan kan er iets in ons hart veranderen en in ons perspectief op ons leven, in hoe we omgaan met de ander. Worden we verrast door vreugde en door Gods rijke genade.

En zo komt het woord door God uitgesproken niet leeg terug. Het spreekt ons aan en neemt ons mee, naar Hem die het woord heeft gesproken. Dat hoeft ons niet te verbazen. Gods woord is immers het Levende Woord...

Ds. Marcel POOL, predikant te Menen.

De Kerk en de oecumene

De orthodoxe schrijver Paul Evdokimov schreef in 1950:

“Katholieken, protestanten, anglikanen, orthodoxen, allen verzamelen we ons rond de éne Bijbel. De gesloten Bijbel houdt ons bijeen, maar zodra we die openslaan, gaan we uit elkaar...”

Is de Bijbel een oecumenische splijtzwam? Of is de Heilige Schrift daarentegen een weg die leidt tot éénheid? De laatste jaren wijst een toenemend aantal oecumenische bijbelvertalingen in de laatste richting. God is een persoonlijke en levende God. Mensen kunnen Hem, ongeacht hun liturgische en kerkelijke traditie, ontmoeten via het lezen van de oecumenisch vertaalde Bijbel. Als de wegen ergens scheiden, dan is het bij de interpretatie. Protestanten zoeken hun heil hiervoor bij de lokale gemeenschap. Orthodoxen en katholieken eerder bij de wereldkerk. De gebedsweek voor de eenheid nodigt uit om hierover met elkaar in gesprek te treden. Niemand op aarde heeft immers de volle waarheid en daarom moet de dialoog gaande blijven. Gods genade openbaarde zich met Pinksteren aan de wereld in bonte veelkleurigheid. De gebedsweek nodigt allen uit om die veelkleurigheid ook in 2009 in volle harmonie tot ontplooiing te laten komen. Ad majorem dei Gloria (tot grotere glorie van God).

Dr. Guy LIAGRE.

1509 - 2009

De feestelijkheden rond het Calvinjubiläum werden ingezet in Zwitserland, Frankrijk en België. Zij bieden allerlei gelegenheden tot ontmoeting, reizen, ontdekkingen, gesprekken. Méér nog dan een loutere gedachtenisviering, biedt dit jubileum ons de gelegenheid om vragen te stellen betreffende de erfenis van de hervormer, alsook betreffende onze kerkelijke vooruitzichten op lokaal, nationaal en internationaal gebied. Met het oog op de organisatie van mogelijke gesprekken en ontmoetingen, heeft de werkgroep Calvin drie belangrijke hulpmiddelen ontworpen, waarvan u gebruik kunt maken.

Tentoonstelling

Een tentoonstelling waarin het leven van Johannes Calvin en de geschiedenis van het protestantisme tot op heden worden geschetst. Deze tentoonstelling is beschikbaar vanaf januari. Ieder district ontvangt een kit met 12 panelen, benevens aanbevelingen inzake de berichtgeving en het materiaal voor de kinderen. Met het oog op een bevredigend rouleersysteem, verzoeken wij ieder district een planning te willen opstellen. Bijkomende kits kunnen besteld worden bij de werkgroep. Hier kunt u ook terecht voor kosten en praktische uitwerking.

Website

Een website <http://www.calvijn09.be> omvat de catalogus van de activiteiten, evenals allerlei mogelijkheden om evenementen in te richten. De meeste activiteiten en de tentoonstelling richten zich tot een breed en hopelijk talrijk publiek. Wij verzoeken u het programma met eigen activiteiten te willen aanvullen, zodat dit jubileum tot een waar succes zal uitgroeien. Aarzel daarom niet de rubriek "Organiseer uw eigen Calvinfeest in België" te raadplegen. U treft er ideeën aan, materialen, een lijst van sprekers en kunstenaars...

Meld ons nu reeds uw geplande programma, zodat wij dit in de agenda kunnen opnemen. Deze is eveneens bestemd voor de pers en het brede publiek. Het is van het grootste belang dat deze agenda zo volledig mogelijk kan worden gepresenteerd.

Contact met de webmaster is mogelijk per e-mail via de site, of telefonisch op nr. 0488 560 740.

Affiches werden ontworpen

Zij worden bezorgd aan de verantwoordelijken van uw districten. Deze affiches spelen een grote rol inzake de promotie van het Calvinjaar. Wij rekenen op uw medewerking om deze zo goed mogelijk te verspreiden. U kunt ze eveneens afdrukken vanaf de site, op het gewenste formaat. U kunt ze persoonlijk aanvullen met de data en de adressen van uw evenementen.

Ons getuigenis houdt rechtstreeks verband met onze manier om in onze samenleving aanwezig en zichtbaar te zijn als een open, ontvankelijke en hoopvolle ruimte. Het Calvinjaar biedt ons de mogelijkheid om dit bij allen te laten dóórdringen. Wij danken u en blijven steeds tot uw beschikking voor alle mogelijke inlichtingen.

Werkgroep CALVIJN

Protestantse dienst voor informatie
en communicatie van
de Verenigde Protestantse Kerk in België
Marsveldstraat 5
B – 1050 Brussel
GSM 0488.560.740
belpro@vpkb.be

Post Tenebras Lux

Johannes Calvijn, of het leven als steeplechase

Het Calvijnjaar is aangebroken. Onder het motto Post Tenebras Lux (na of uit de duisternis komt licht) organiseert de Verenigde Protestantse Kerk in België tal van activiteiten om dit jubileum te vieren en te gedenken. De blik is hierbij – hoe kan het anders? – naar het verleden gericht. Naast terugblik kondigt 2009 zich echter ook aan als een jaar van perspectief. In de Kerk vieren en gedenken is niet alleen dankbaar achterom zien, maar ook vol verwachting vooruit kijken! Dr. Guy Liagre zet hierbij alvast de toon met een bijdrage over Calvijn als mens. Want dààr is het allemaal mee begonnen.

Het leven als steeplechase

Het leven is voor ieder van ons een steeplechase (hindernisloop). Dat was het zeker voor Johannes Calvijn. Zijn hele leven – Calvijn wordt amper 54 jaar oud – is één aaneenschakeling van te overwinnen hindernissen. Het begint al met zijn vader, die te Noyon (Frankrijk) in conflict komt met de Rooms-katholieke kerk. Daarna volgt zijn studie-keuze: Calvijn gaat min of meer gedwongen de kant van de rechtenstudie op en behaalt in 1531 na drie jaar studie zijn diploma van licentiaat in de rechten. Ondertussen stort hij zich ook op de studie van de klassieke talen en publiceert er zelfs een boek over (een commentaar op Seneca's *De Clementia*), dat echter weinig succes kent. De gelovige Calvijn behoort - H. Selderhuis schreef over zijn leven onlangs een schitterende en algemeen aan te bevelen biografie - tot de Thimotheüs-categorie. Van Thimotheüs zegt de Bijbel dat hij van kind af aan een gelovig mens was, net als zijn moeder en zijn oma en langzaam tot inzicht komt. Calvijn noemt zijn bekering "subita", wat sommigen op het verkeerde been heeft gezet. "Subita" betekent echter dat hij niet verwachtte tot bekering te zullen komen. Van dan af is zijn leven een échte steeplechase, want hij zeilt van het ene probleem in het andere, moet vluchten naar Zwitserland, komt terecht in Genève, wordt de stad uitgezet, vlucht naar Straatsburg en komt uiteindelijk terug naar Genève. Zijn zegel zegt alles over zijn diepste drijfveren: het toont een hand, met in die hand een hart. De Geneefse reformator wil God zijn hele hart aanbieden, "prompte et sincère", zoals het randschrift luidt. Dat zal zijn hele leven blijken: "Prompte" doordat hij heel zijn leven met een haast bovenmenselijke werkkraft ijvert voor de goede zaak en "sincère", omdat het minste wat

men van Calvijn kan zeggen is dat hij tenminste probeert open en eerlijk te zijn. Aan weerszijden staan de letters I en C. Dat kan staan voor Iesus Christus, maar ook voor Iohannes Calvinus. Lastig, maar helder. Calvijns zaak en die van Christus liggen immers in elkaars verlengde!

Altijd onderweg

"Wij zijn altijd onderweg". Met deze zin geeft Calvijn zijn visie op het leven. We hebben hier op aarde geen blijvende stad – voor de reformator geldt dat héél letterlijk – maar God voorziet dat alles goed terechtkomt. "Predestinatie" (de voorzienigheid Gods) en "providentie" (de zorg Gods) liggen dus in elkanders verlegde. Voor Calvijn is dit geen leerstuk, maar een leefstuk. Als vluchteling (tot vier jaar voor zijn dood blijft hij een vluchteling met slechts een tijdelijke verblijfsvergunning!) weet hij meermaals niet hoe het met hem verder moet, ware het niet dat God telkens opnieuw voorziet en voor hem zorgt. God staat hierbij voor hem letterlijk aan het begin en aan het einde. En Calvijn zelf zet ondertussen alles op alles om daar in zijn leven vorm aan te geven. God zit niet te niksen, dus Calvijn ook niet! Hij organiseert de kerk in Genève op pragmatische wijze: "Wij weten dat elke kerk vrij is zo'n kerkorde op te stellen als past bij haar omstandigheden en bij wat voor haar het beste is, want de Here heeft ons hierover geen bijzondere aanwijzingen gegeven".

Dr. Guy LIAGRE

Meer weten?

Dr. Herman J. Selderhuis, *Calvijn - een mens*. Uitgeverij Kok, Kampen, 2008, 336 blz. 24,90 euro.

Jean Calvin over de “naastenliefde”

Dat wij “de naaste moeten liefhebben als onszelf”, dat weet ieder christenmens, en dat wij in de praktijk ons vaak zoveel mogelijk van dit gebod proberen af te maken (met prachtige uitvluchten overigens) dat weet ook ieder, die zichzelf een klein beetje kent.

Calvin blijkt een mensenkenner te zijn, getuige wat hij hierover in zijn leerboek over de christelijke godsdienst (de *Institutie*, deel III, vii, 5-7) schrijft. Een gloeiend pleidooi voor dit gebod en een vurig requisitoir tegen diegenen, die zich aan deze opdracht proberen te onttrekken. Zijn uitgangspunt is, *dat de Heilige Schrift ons leert dat wij niet in aanmerking moeten nemen wat mensen op zichzelf genomen verdienen, maar dat wij in alles op het beeld van God moeten letten, waaraan wij allen vormen van eerbied en liefde schuldig zijn*”.

Dan volgt een indrukwekkende passage, waarin Calvin deze oproep concreet maakt:

“Zeg dat hij een vreemdeling is. Maar de Heer heeft een merkteken in hem gedrukt dat u vertrouwd moet zijn. Om die reden verbiedt Hij u uw eigen vlees te verachten.

Zeg dat hij verachtelijk is en niets waard. Maar de Heer laat zien dat hij iemand is die Hij de moeite waard vond om hem met zijn beeld te sieren.

Zeg dat hij nooit iets gedaan heeft waarom u hem iets verplicht bent. Maar God heeft als het ware zijn plaats aan hem afgestaan, en nu bent u aan hem dankbaarheid verschuldigd voor zoveel en zo grote weldaden waarmee God zelf u aan zich verbonden heeft.

Zeg dat hij het niet waard is, dat u zich ook maar enige inspanning voor hem getroost. Maar het beeld van God waardoor hij bij u aanbevolen wordt is het waard dat u uzelf en al het uwe daaraan aanbiedt. Maar als hij niet

alleen niets goeds verdiend heeft, maar hij heeft u ook nog getergd door onrechtvaardig en kwaadaardig gedrag, dan is zelfs dat geen rechtmatige reden om ermee op te houden hem in liefde te omhelzen en hem met alle plichten van de liefde tegemoet te komen. (...) Dat bereiken wij als wij bedenken dat wij niet moeten letten op de slechtheid van de mensen, maar moeten kijken naar het beeld van God in hen. Dat bedekt hun misdaden en wist ze uit. Het lokt ons met zijn schoonheid en zijn waardigheid om hen lief te hebben en te omarmen.

De wijze waarop Calvin hier over het beeld van God in de medemens spreekt is bijna mystiek. Het ‘lokt’ ons met zijn ‘schoonheid’ en ‘waardigheid’. De weerklank die dat oproept moet er één zijn van ‘eerbied’ en ‘liefde’. Ja ook zulke emotionele woorden als ‘in liefde omhelzen’, ‘liefhebben’, ‘omarmen’, schuwt Calvin niet.

Wie in de medemens Gods beeld ziet, wordt blijkbaar onweerstaanbaar tot hem aangetrokken... en kan niet anders dan hem van harte liefhebben. Die Calvin!

Ds. Dick WURSTEN

Studiefonds: Ik help een kind

Anders dan bij ons begint in Rwanda het nieuwe schooljaar in januari! Zoals ook bij ons het geval is, moet er dan van alles aangeschaft worden: zoon of dochter moet goed gekleed worden. In de meeste gevallen moet er een schooluniform komen en ook het nodige schoolmateriaal. Voor de meeste ouders hier geeft dat geen grote financiële problemen. Die situatie is in Rwanda wel anders! Veel jongeren hebben geen ouders meer door de gevolgen van de genocide of door de grote sterfte aan aids. Zij moeten zichzelf zien te redden. Daarnaast hebben ze vaak ook nog de zorg voor kleinere broertjes of zusjes. Soms neemt een oom of tante die zorg op zich. Maar wie betaalt in die gevallen de kosten van een middelbare schoolopleiding als gebleken is op de basisschool dat een jongere goed kan leren?

Al sinds 1997 helpt het Studiefonds "Ik help een kind" mee om zoveel mogelijk jongeren de kans te geven om middelbaar onderwijs te volgen. Ook dit jaar zullen we ongeveer 307 jongens en meisjes kunnen steunen. We wachten nog op nieuws van onze contactpersoon Thérèse Gasenge. De steun varieert van 120-320 € per jaar per jongere.

Streefbedrag 2009: 35.000 €

Omdat we de jongeren, die al gesteund worden, graag willen blijven steunen gedurende hun hele middelbare opleiding is ons streefbedrag evenals vorig jaar vastgesteld op: 35.000 €.

We kunnen op dit moment nog niet zeggen of het streefbedrag in 2008 gehaald is. De teller stond - begin december- op ruim 30.000 € waarvoor al vast hartelijk dank! We kunnen rekenen op ongeveer 200 vaste donateurs in Wallonië en Vlaanderen. Hun regelmatige bijdragen vormen onze vaste basis. Daarnaast zijn er vaak speciale acties t.g.v. een bijzondere verjaardag of huwelijksjubileum. Alle incidentele giften, groot en klein, zijn welkom.

Postzegelactie

In 2008 was de opbrengst van de postzegelactie 900 €. Dit komt geheel ten goede aan het studiefonds. Mw Lydia Villegas uit Antwerpen zorgt voor het verwerken en verkopen van de postzegels. Als het goed is staat er in veel gemeenten een speciale bus, waar post-en anzichtkaarten in gedeponeerd kunnen worden. Is die er niet, vraag dan aan een diaken of predikant waar u ze wel kwijt kunt. U kunt ze ook opsturen naar het Synodebureau, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel, waar vandaan ze opgestuurd worden naar mw. Villegas. We willen haar ook langs deze weg hartelijk bedanken voor haar geweldige inzet.

Wij hopen dat we ook dit jaar weer op velen kunnen rekenen, want "na brood is onderwijs een eerste noodzaak voor een bevolking". Uw bijdrage kunt u storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30
van Protestantse Solidariteit,
Brogniezstraat 46,
B-1070 Brussel
o.v.v. 'Ik help een kind'
(Fiscaal attest vanaf 30 Euro)
NR. IBAN: BE 15125930204530 en
CODE BIC:CPDHBE71

Overweegt u om donateur te worden en wilt u meer weten over dit studiefonds? Neem gerust contact op met onze contactpersoon de heer Jean Lenders, telefoon: 03-666 24 99.

Namens de Werkgroep
Greet HESLINGA

Protestantse Solidariteit

Uw NGO voor ontwikkelingshulp

Noodhulp Noord-Kivu

Een oorlog die maar niet stopt...de bevolking is de dupe !

Meer dan 1.100.000 personen op de vlucht, ziekenhuizen geplunderd, scholen en gezondheidscentra in brand gestoken... Dit is de rampzalige situatie, waarin de bevolking van Noord-Kivu zich nu al bijna 3 maanden bevindt... Vrouwen en kinderen zijn er het ergst aan toe. Spijtig genoeg herhaalt de geschiedenis in de regio zich steeds: sinds 1996 raakt het conflict er niet opgelost, de lokale bevolking is aan haar lot overgelaten.

Kerken, opvangcentra en vluchtelingenkampen kunnen de toevloed van mensen niet aan. Voedsel, geneesmiddelen, dekens, plastic tentzeilen en keukenmateriaal zijn er nodig om een minimale hulp te kunnen geven. Onze lokale partners hebben hulp nodig om de personen die op de vlucht zijn, op te vangen.

Hiervoor lanceren wij een noodoproep met als doel fondsen te verzamelen:

- om levensmiddelen, dekens, tentzeilen en keukenmateriaal te kunnen aankopen
- om eerste hulp te kunnen bieden aan zieken, gewonden en na verkrachtingen
- om een min of meer veilig onderkomen te kunnen bieden.

Wees solidair en doe een gift. Elke bijdrage, hoe klein ook, maakt het verschil. Hartelijk dank bij voorbaat.

Protestantse Solidariteit vzw
Rekeningnummer 068-0669010-28
Met vermelding "Noodhulp Noord Kivu"
Voor giften vanaf 30 € ontvangt u een fiscaal attest en deze zijn dus aftrekbaar van uw belastingen.

We zullen u informeren over de resultaten die we dank zij uw steun kunnen behalen.

Aarzel niet om deze brief door te geven aan uw familie of kennissen en neem zo ook actief deel aan de noodhulpactie!

Contact

Brogniezstraat 46

B-1070 Brussel

Tel. + 32 2 510.61.80

Fax + 32 2 510.61.81

e-mail solidarite.protestante@skynet.be

www.vpkb.be/ProtestantseSolidariteit

Protestantse Solidariteit hield een geslaagde wake op Wereldaidsdag

Enkele honderden mensen in Elsene (Brussel) toonden zich solidair met mensen met aids en hiv in Afrika.

Op 1 december, Wereldaidsdag, werd aan de Naamse Poort in Brussel (Elsene) een wake gehouden voor de slachtoffers van aids in Afrika. Op het Bastionplein werd een grote kaart van Afrika gelegd, waarop meer dan twee honderd rode kaarsen werden geplaatst die samen een groot rood aids-

lint vormden (zie foto.) Tussen 16u45 en 18u werd aan de voorbijgangers gevraagd als teken van solidariteit een kaars op het lint te plaatsen of een boodschap op de kaart te schrijven. Meer dan 200 voorbijgangers gingen in op de vraag. Vele voorbijgangers speldden het rode lintje op, bijna 600 mensen namen het rode lintje aan. Ondanks de regen en de wind namen mensen enkele minuten tijd om hun solidariteit te tonen.

Met deze wake vroegen we aandacht voor de vele aids-slachtoffers in Afrika.

Vorig jaar overleden ongeveer 1,5 miljoen mensen in de sub-Sahara-regio van Afrika tengevolge van

aids. Van de 33 miljoen mensen met hiv in de wereld, leven er 22 miljoen in sub-Sahara Afrika. Omdat een groot deel van de actieve bevolking er ziek wordt, tast de ziekte er het weefsel aan van de Afrikaanse samenlevingen. Meer dan de helft van de mensen met hiv zijn vrouwen en 1,8 miljoen kinderen (onder de 15 jaar) hebben hiv. 11,6 miljoen kinderen blijven verweesd achter zonder ouders.

Hoewel nu een beperkt deel van de Afrikaanse bevolking toegang krijgt tot de antiretrovirale medicatie (ARV's) en aids-testen is dit helaas veel te beperkt! Toegang tot de medicatie voor mensen met hiv in Afrika is absoluut noodzakelijk en dringend om het aantal aids-doden te doen dalen. Daarnaast is de strijd tegen de stigmatisering van mensen met aids of hiv fundamenteel in het preventiewerk en de verzorging van mensen met hiv of aids.

De wake was een initiatief van een twintigtal jongeren en volwassenen van de NGO Protestantse Solidariteit (die met programma's tegen aids-bestrijding actief is in Afrika) en de Protestantse Jeugddienst SPJ.

Voor foto's zie ook op onze website:
www.1december.tk onder het knopje 'actie.'

(Alle cijfers uit het rapport van UNAIDS 2008, foto's Protestantse Solidariteit)

Nieuwe voorzitter werkgroep Projecten

De werkgroep Projecten van de VPKB heeft onlangs een nieuwe voorzitter aangesteld, in de persoon van dhr. Simon DABLEMONT. Hij volgt in die hoedanigheid de heren Wim ten Kate en Pierre Delavignette op. De heren ten Kate en Delavignette zijn aan het einde van hun door de Kerk verkozen mandaat gekomen en hebben om die reden de fakkel doorgegeven.

We willen u bij dezen dan ook vriendelijk verzoeken om alle correspondentie voor de werkgroep Projecten voortaan uitsluitend te richten aan:

per e-mail simdable@compaqnet.be of

per post VPKB
Werkgroep Projecten
De heer Simon DABLEMONT
Marsveldstraat 5
1050 Brussel

We danken u bij voorbaat om hiervan notitie te willen nemen en hopen dat hiermee de communicatie ook in de toekomst goed en vlot kan verlopen.

Planning themazondagen 2009

22 maart	Werelddiaconaat
10 mei	Israëlzondag
24 mei	Roepingenzondag
13 september	Jeugdzondag
4 oktober	Vredeszondag

Werkgroepen en/of commissies die voor deze zondagen bezinnings- en voorbereidingmateriaal willen aanreiken, kunnen hiervoor gebruik maken van “Synodaal Nieuws” dat door het synodebureau via internet verzonden wordt.

De werkgroep Liturgie

Sant'Egidio opent nieuw restaurant te Brussel

Bij de zaligverklaring van Pater Damiaan in 1994 besloot de Sant'Egidio-gemeenschap om in Antwerpen een restaurant te openen voor de melaatsen van onze tijd : de daklozen, zwervers en bedelaars die steeds talrijker werden in het stadsbeeld. Ze noemden het *Kamiano*, de naam die de melaatsen van Molokai aan hun held gaven, om zijn radicale inzet voor de meest verstotenen na te volgen.

In deze koude crisisdagen opent de Sant-Egidio-gemeenschap een *Kamiano* in het hart van Brussel, in de lokalen van de Finisterrae-kerk aan de Nieuwstraat. Wekelijks willen ze er de mensen in nood van de hoofdstad een gratis warme maaltijd aanbieden, maar ook hun luisterbereidheid en vriendschap. Inmiddels lopen ook de voorbereidingen voor het kerstmaal met de armen, dat naar jaarlijkse gewoonte op kerstdag in de Finisterraekerkerk plaatsvindt.

Sant'Egidio, Grasmarkt 105/15 - 1000 Brussel
www.santegidio.org

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Nieuw boek van prof. D. Erbele-Küster

Van prof. Dorothea Erbele-Küster, hoogleraar Oude Testament aan onze Faculteit, verscheen een studie over het thema 'lichamelijkheid'. In de Bijbel staan veel teksten over 'vlees' en 'bloed'; vaak aanduidingen voor zaken die het lichaam betreffen, maar soms over meer dan het lichaam gaan. Denk aan het Bijbelvers 'Die twee zullen tot één vlees zijn'. Denk ook aan de reinheidswetten met betrekking tot de menstruatie of aan de voorschriften over de besnijdenis van pasgeboren jongens. Voor mensen van onze tijd zijn deze teksten vaak vreemde woorden uit een andere wereld. Voor prof. Erbele lag daarin een uitdaging en gedurende tal van jaren heeft zij zich in het thema verdiept. Mooi dat haar studie nu is uitgelopen op deze wetenschappelijke monografie. Mooi voor haar, maar ook voor alle theologen, die dit thema ter harte gaat, want voor hen is het boek allereerst geschreven. In de geschiedenis van de kerk is het thema 'lichamelijkheid' vaak op een verwarrende wijze aan de orde gesteld met alle gevolgen voor mensen van dien. Belangrijk dus om op zorgvuldige wijze terug te gaan naar de bronnen van ons geloof; om recht te doen aan de Bijbel én aan mensen. Deze studie is in het Duits geschreven en heeft de volgende gegevens:

Dorothea Erbele-Küster, *Körper und Geschlecht. Studien zur Anthropologie von Leviticus 12 und 15* (Reihe: Wissenschaftliche Monographien Zum Alten und Neuen Testament, 121), Neukirchener Verlag 2008, 210p.

Jubileumjaar van 'De stem van het boek'

2009 is op veel manieren een jubileumjaar. Natuurlijk is daar het Calvijnjaar. Maar ook 'De stem van het boek' viert een jubileum. Het blad gaat zijn 20ste jaargang in. Ook dát mag vermeld worden, want de titel van het blad alleen al heeft van alles met de reformatie te maken.

'De stem van het boek' wordt uitgegeven door de Faculteit. Het verschijnt elke drie maanden en biedt

beschrijvingen van een groot aantal pas verschenen boeken en tijdschriften op het gebied van theologie en cultuur. Zo verscheen in december het laatste nummer van de vorige jaargang. Het hoofdartikel was daarin van de hand van prof. Dorothea Erbele-Küster en vervolgens zijn er recensies opgenomen van tal van nieuwe publicaties op het terrein van cultuur, kerk en theologie.

Voor theologisch geïnteresseerden, predikanten en godsdienstleraren is het beslist de moeite waard om kennis te nemen van het blad, dat steeds tegen een geringe abonnementsprijs verschijnt. Een proefnummer aanvragen kan bij prof. Jaap de Lange via het e-mailadres: stem@protestafac.ac.be

Bonhoeffer

'Een hoog Bonhoeffer-gehalte', hoorde ik iemand zeggen, die daarmee een typering gaf van het laatst verschenen jaarboek van de Faculteit. En dat is zeker waar; het bevat heel wat artikelen, die ingaan op de betekenis van Dietrich Bonhoeffer. Maar daarnaast zijn er ook bijdragen, die in gaan op thema's met betrekking tot 'geweld' en 'oorlog en vrede', maar ook met betrekking tot kunst, het protestants godsdienstonderwijs en de identiteit van de protestantse gemeente. Wie de hele inhoudsopgave wil zien, kijkt het best op de website van de Faculteit. (www.protestafac.ac.be > Welkom > *Analecta Bruxellensia* > nr. 13). Daar is ook te vinden hoe het boek besteld kan worden.

Informatie

- op de website <http://protestafac.ac.be>
- bij de decaan, prof. Peter Tomson (02/527.03.08 of +31/878.767.957, pjtomson@evonet.be)
- bij de secretaresse, mw. Anne Joué (02/735.67.46, info@protestafac.ac.be)

De drie wijzen. Kerststal ontvindbaar.

Deze column is te lezen tegen de achtergrond van de discussie van Sinterklaas zonder kruis in Antwerpen, het publieke domein als verboden plaats voor kerststalletjes, de bewuste negatie in de media van een christelijke mening, ... Het doet denken aan de toestand in de voormalige DDR, die houten kerststalbeeldjes naar het Westen exporteerde, maar het woord "engel" verving door "Jahresendzeitfigur".

Ze maakten zich klaar, de drie wijzen, om naar Bethlehem te gaan, zoals elk jaar opnieuw, ook weer in 2048. Er was tussen hen onderling wat spanning gerezen, want het goud raakte op, het aanbod van wierook schommelde sterk al naargelang de tendenzen van het spirituele leven op aarde, hetzelfde gold voor de mirre. Maar in plaats van daarover te ruziën, moesten ze eigenlijk dankbaar zijn voor het feit dat ze als magiërs nog een rol te spelen hadden. Gezien hun paranormale gaven geraakten ze - tenzij de geest in hen zich vergiste - toch altijd wel weer in Bethlehem, al was dat dan doorgaans een dag of twaalf na de blijde gebeurtenis (in de oude tijd hielden vrouwen langer het kraambed).

Het ging hen niet meer zo goed af, want de laatste jaren waren heel wat wegwijzers verdwenen of die nog overbleven, hadden zo'n klap gekregen, dat ze de verkeerde richting aangaven. Je moest ook niemand de weg vragen, want sinds het verboden was je religieus te outen, wist je nooit of je met een vijand of een vriend te maken had. Je kon maar beter zwijgen, maar zwijgen was instemmen en dat wilden ze eigenlijk ook niet.

Het kind werd zo, jaar na jaar, al minder vindbaar, maar goed, dat gold dan ook voor de wrede Herodes, dachten de drie in hun naïviteit.

Nu was er in 2048 toch wel iets vreemds gebeurd. Zoals gewoonlijk kwamen ze aan in de velden, waar het nog wit zag van de veertjes van de vleugels van het zingende engelenkoor, maar hoe ver ze hun kamelen ook deden lopen, nergens aan de skyline de vertrouwde stal te zien. Misschien had de eigenaar zijn bouwaanvraag niet tijdig ingediend en was ze daarom met de grond gelijk gemaakt. Dat kon natuurlijk wel in deze repressieve tijden. Maar het kind moest toch wel ergens zijn? Eén van hen wees naar een grote spar en knikte in de richting van de andere twee. Op die plaats moet het zijn geweest dat het kind het levenslicht had gezien. Toevallig marcheerde een soldaat een paar honderd meter verder. Het drietal waagde het er toch maar op en stapte erop af: *"Meneer soldaat, wij zijn op zoek naar het kind en wij dachten: het moet toch in de buurt van de kerstboom te vinden zijn?"*

De soldaat gromde een slijm uit zijn keel, herpakte zich in de "geef acht"-houding en merkte op: *"Boom."* Niet kerst-boom, bedoelde hij kennelijk, maar hij kon dat niet uitspreken, want dat behoorde ondertussen niet meer tot de nieuw aangepaste woordenlijst van het groene boekje. De drie keken naar elkaar en onderzochten de boom van dichtbij. De uren vergingen en het werd koud en donker. Plots floepte een licht aan. God zij dank - excuseer voor de uitdrukking: er was toch nog iets van het kerstverhaal overgebleven. Knielen mochten ze niet in het open veld, dus legden ze beleefd hun gaven onder aan de boom. De wierook en de mirre werden in beslag genomen - gewoon uit veiligheidsoverwegingen - en het goud verdween in de broekzak van de marcherende soldaat. De drie stegen weer op hun kameel. Opdracht geslaagd, want in hun hart de vreugde en op hun gelaat de glimlach. Ze waren nog steeds meester van de zaak. En vervuld van blijdschap gingen ze terug naar af.

ds. Katelijne DEPOORTERE, predikant te Antwerpen-Zuid.

Gelovigen en hun menselijke grenzen

AMSTERDAM - Prof. dr. Eddy Van der Borgh is sinds kort verbonden aan de Desmond Tutu-leerstoel van de Vrije Universiteit. Volgens het persbericht onderzoekt hij de 'religieuze aspecten' van het thema 'jeugd, sport en verzoening'.

Bij de Vrije Universiteit in Amsterdam zullen vier hoogleraren zich vijf jaar lang buigen over de collectieve leeropdracht 'jeugd, sport en verzoening'. De universiteit geeft hiermee invulling aan de Desmond Tutu-leerstoel, die op 16 juni vorig jaar werd ingesteld.

Met het programma wil de VU haar wetenschappelijke samenwerking met zes Zuid-Afrikaanse universiteiten versterken. Ook de faculteit Godgeleerdheid heeft een onderzoeksproject voor de leerstoel ontwikkeld. Hoogleraar Eddy van der Borgh zal dit onderzoek uitvoeren.

Een onderzoek naar de 'religieuze aspecten' van 'jeugd, sport en verzoening', wat betekent dat precies?

„In het onderzoek richt ik me op het deel 'verzoening'. Veel mensen zien Desmond Tutu vooral als de man die in 1984 de Nobelprijs voor de Vrede kreeg. Maar we moeten niet vergeten dat hij ook aartsbisschop was in Zuid-Afrika. Zijn boodschap van verzoening in de jaren van de apartheid was direct verbonden met zijn christelijke geloof. Dat roept de vraag op welke rol de identiteit van christelijke gemeenschappen kan spelen bij verzoening, of de samenleving in het algemeen.”

En wat is die identiteit?

„Dat is ingewikkeld. De christelijke gemeenschap claimt dat er één God is voor alle mensen, maar toch worden die gemeenschappen vaak afgebakend door landsgrenzen. Kijk bijvoorbeeld naar de Protestantse Kerk 'in Nederland'. Onder moslims speelt hetzelfde - er is één God, maar toch gaan gelovigen naar een Turkse of Marokkaanse moskee. Ikzelf ben bijvoorbeeld christen én Belg. Nu moet onderzocht worden hoe de geloofsgemeen-

prof. dr. E. Van der Borgh

schappen deze niet-theologische grenzen theologisch zien en uitdrukken.”

Welke uitwerking heeft deze vraag in de praktijk?

„Het is niet vanzelfsprekend dat geloofsgemeenschappen zich zonder meer inzetten voor de vrede. Een voorbeeld daarvan zag je tijdens de oorlog op de Balkan. Daar werd de Rooms-Katholieke Kerk geacht Kroatisch te zijn, terwijl de Orthodoxe Kerk verbonden werd met de Serviërs. Die kerken verkeerden daardoor in een zeer moeilijke situatie. Het onderzoek gaat dus ook over welke identiteitsmerken de belangrijkste zijn, en hoe geloofsgemeenschappen die identiteit vasthouden. Ik wil kijken hoe de identiteit van religieuze groepen kan werken in de samenleving - hoe zij kan bijdragen aan vrede, maar ook een conflict kan verergeren.”

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie januari 2009

Radio

VRT/Radio 1

op woensdag omstreeks 20.03u.

Productie Frank MARIVOET

<i>14 januari</i>	Mens voor de mensen zijn:
Een nieuw jaar, een nieuw begin
<i>28 januari</i>	Johannes Calvijn, 500 jaar geleden
geboren (1)
Een veelbelovend intellectueel
wordt kerkhervormer
ds. Dick Wursten

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/
0002, 3000 Leuven

Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>

Het Desmond Tutu-programma richt zich op Afrika. Doet uw studie dat ook?

„Zuid-Afrika is een mooie casus. De problemen die daar speelden, hadden niet alleen invloed op de maatschappij, maar ook op de religieuze gemeenschap. Een voorbeeld hiervan is de Nederduits Gereformeerde Kerk, die tijdens de apartheid het diversiteitsprobleem oploste door verschillende denominaties op te zetten, voor iedere huidskleur een andere. De meeste andere kerken vonden dat niet kunnen, want het was in strijd met het hart van het christelijk geloof. De kerk werd daarom uitgesloten uit de Wereldbond van Gereformeerde Kerken en uit de Wereldraad van Kerken. Nu is de apartheid voorbij en wil de kerk van die ‘oplossing’ af. Maar hoe doe je dat in de praktijk? Welke kenmerken zullen belangrijk zijn in de formulering van een nieuwe identiteit?”

Is deze identiteitsvraag nog wel actueel?

„Jazeker, het is een voortdurend probleem voor alle geloofsgemeenschappen. Het gaat er niet om dat de Nederduits-gereformeerden het fout hebben gedaan, en de rest van de wereld niet. Een voorbeeld uit het heden is de Orthodoxe Kerk in Rusland, die een heel stevige band heeft met de staat. Die kerk wordt geïdentificeerd met de Russische natie. Het is interessant te zien hoe een kerk daarmee omgaat.”

(Overgenomen uit het Nederlands Dagblad)

De NBV-studiebijbel

Op 6 november 2008 werd de NBV Studiebijbel aan Vlaanderen gepresenteerd tijdens een plechtigheid op de boekenbeurs. Drie jaar is er door een indrukwekkend team van specialisten aan gewerkt en het resultaat mag er zijn: 2254 pagina's tekst op dundrukpapier, gelardeerd met 4 full-colour katernen gedrukt op glanzend papier, ingebonden in een stevige band, het geheel afgewerkt met twee leeslinten. Dick Wursten nam een exemplaar in ontvangst en de proef op de som.

Wat staat erin?

Zéér veel.

De NBV Studiebijbel bevat de complete tekst van alle canonieke en deuterocanonieke boeken, zoals bekend uit de standaardedities. De bijbelboeken zijn voorzien van een inleiding (achtergrond, thema, opbouw, nooit meer dan 2 blz.) en in de kantlijn staan talrijke bijbelverwijzingen (*cross-references*), die het tekstuele netwerk (intertext) van de bijbel zichtbaar maken.

Onderaan de bladzijde geven aantekeningen informatie bij lastige passages. Deze aantekeningen – en dit is een belangrijk verschil met de *kanttekeningen* van de *Statenvertaling* en de *NBG-1951 Bijbel met kanttekeningen* – gaan bijna uitsluitend over vragen die te maken hebben met het ‘gewone verstaan’ van de tekst, d.w.z. het begrip binnen de directe historische of literaire context. Bijbels-theologische of geloofskwesties komen hier niet aan de orde. Naast deze kanttekeningen, die ook bij zeer fundamentele bijbelgedeelten de bijbeltekst nooit ‘wegdrukken’, zijn er op strategische plaatsen 150 kaderartikelen ingelast – steeds op een aparte bladzijde – met historische informatie (o.a. de praktijk van het dagelijks en godsdienstig leven, typische voorstellingen omtrent goden en hun wereld), excursen over belangrijke personen en groeperingen in de bijbel, literaire handreikingen (parallelisme, profetie, getallensymboliek, apocalyptiek). Naast deze direct aan de bijbeltekst gerelateerde stukken is er ook een aantal opstellen opgenomen die reflecteren op de gelovige omgang met de bijbel (inspiratie, verhouding Oude en Nieuwe Tes-

tament). Ook wordt een 30-tal essentiële bijbelse thema's voor het voetlicht geplaatst (decaloog, beloofde land, Koninkrijk Gods, Messias, anti-judaïsme). Achterin staat dan een uitgebreide verklarende woordenlijst (350 items). De vier katernen met full-colour foto's visualiseren het landschap (woestijn, vegetatie, Jeruzalem), bevatten landkaarten voor elke fase van de bijbel, archeologische overzichten, en zelfs neerslaggrafieken, het geheel culminerend in een uitgebreide geïllustreerde tijdlijn.

De godsnaam: JHWH

Rond het ontstaan van de *Nieuwe Bijbelvertaling* is de weergave van de godsnaam lange tijd een punt van discussie geweest. Traditioneel wordt de godsnaam in de meeste bijbelvertalingen weergegeven met ‘Heer’ (al dan niet met klein-kapitaal en 2 of 3 *e*-s: Heere). Tegen deze weergave werd met recht ingebracht dat ‘Heer’ geen *eigenaam* is en dat het de mannelijke godsvoorstelling versterkt. Alternatieven zijn er genoeg (“Eeuwige, Aanwezige, De Naam, Onnoembare, Levende...”) maar geen van alle kon echt overtuigen. Uiteindelijk hebben de verantwoordelijke uitgevers (NBG en KBS) toen besloten om in aansluiting bij de traditie de godsnaam in de NBV weer te geven met ‘HEER’, terwijl in een voorwoord wordt aangegeven dat het de lezer vrijstaat een andere keuze te maken bij het voorlezen. Bij de start van het project *NBV Studiebijbel* in 2005 is besloten om in deze uitgave de godsnaam gewoon te laten staan in al z'n onuitsprekelijkheid: JHWH.

Hoe staat het erin?

Zo objectief mogelijk.

In de inleiding wordt geclaimd dat de medewerkers (zéér veel, vaak hooggeleerd, en van zeer diverse pluimage) in hun bijdragen hebben geprobeerd recht te doen aan de laatste stand van zaken in de wetenschap. En inderdaad: veel aandacht gaat naar wording van bijbelteksten en de wereld waarbinnen deze zijn ontstaan (wetenschappelijk onderzoekbare onderwerpen), ook literaire en culturele aspecten komen in overvloed aan de orde. En het moet gezegd: algemeen geaccepteerde inzichten over de tijd van ontstaan, (niet-)auteurschap of tekstsoort worden expliciet vermeld, ook als deze afwijken van wijdverspreide opvattingen van gelovigen. Voor de duidelijkheid: dat lijkt me alleen maar winst. Kiekeboe-spelen op dit terrein hebben we enkele eeuwen te lang gedaan in de kerk, met grote schade tot gevolg. Het is duidelijk: de NBV-Studiebijbel wil *informer*, niet theologiseren, laat staan evangeliseren en elke *parti-pris* vermijden. Er worden dan ook geen conclusies getrokken die het geloof of de kerk (of de synagoge) aanbelangen. Dat wordt allemaal *bewust* aan de lezer overgelaten: die is immers ‘mondig’ en met behulp van de informatie wordt hij geacht zijn weg wel te vinden in de tekst. Los van de vraag of ‘wetenschappelijke objectiviteit’ eigenlijk wel bestaat, een feit is dat de lezer in het bestek van één dik maar toch handzaam boek, op de hoogte wordt gebracht van de huidige wetenschappelijke consensus omtrent de bijbel als een ‘oud-oosterse religieuze verzameling van boeken’.

Voor wie is dit boek?

Voor de nieuwsgierige lezer.

Het spreekt voor zich dat iedereen die literair of cultureel geïnteresseerd is in de bijbel, baat zal hebben bij deze uitgave. Ook godsdienstleerkrachten kunnen veel (ook aanschouwelijk) materiaal vinden in deze uitgave. Ook deelnemers aan bijbelgroepen en leerhuizen zullen de achtergrond-informatie die geboden wordt vast wel kunnen appreciëren. Het is kortom een prachtig compendium van kennis omtrent de bijbel. De claim van de uitgevers, dat de *Studiebijbel* ook bedoeld is voor iedereen die de bijbel leest ter verdieping van de eigen spiritualiteit of ter overweging (bij het begin van een vergadering bijv.), ja

Palestina of Israël?

Bij de presentatie was er kritiek op het gebruik van de term ‘Palestina’ in plaats van ‘Israel’ als het over het land gaat. Acher in de *Studiebijbel* (p. 2210) wordt uitgelegd dat deze naam enkel bedoeld is als “geografische aanduiding van het gebied, onafhankelijk van een eventuele staatkundige betekenis”. Een diepere achtergrond bij deze keuze is dat de naam Israël in de Bijbel meestal wordt gebruikt als aanduiding voor het *volk* Israël, en veel minder voor een staatkundig of geografisch gebied, en dan nog enkel in een beperkte periode (van de 10e tot de 8e eeuw v.Chr.), enkel met betrekking tot het noordelijke koninkrijk Israël.

zelfs een hulpmiddel bij het samenstellen van de liturgie, lijkt mij naast de kwestie. Daarvoor is deze uitgave juist *niet* bedoeld en dus ook niet echt een geschikt hulpmiddel. Zulke bezigheden vragen namelijk om een *binnenperspectief* op de bijbel (vanuit de kerk en het geloof). En dat perspectief neemt de studiebijbel bewust niet in. Het concept achter deze editie gaat uit van het *buitenperspectief* (literair, historisch, wetenschappelijk). *Daarom* vat het de stand van de wetenschap samen, maar zwijgt over het geloof. Dat is niet erg (integendeel, het is een *studie*-bijbel), maar dan moet het niet pretenderen te zijn wat het niet is. Omdat bij de presentatie in Nederland (30 oktober) de afwezigheid van dit binnenperspectief nogal gehegeld werd, nog een enkel woord hierover.

Eén bijbel, twee leeswijzen; *binnen- en buitenperspectief.*

De Studiebijbel richt zich tot en is geschreven vanuit het perspectief van de ‘objectieve’ beschouwer, een nieuwsgierige lezer. Iemand die een liturgie samenstelt of een meditatie voorbereidt, is – zelfs al is hij een nieuwsgierige lezer – geen beschouwer, maar een deelnemer, geen toeschouwer, maar een speler in het spel. En in dat spel is het niet de nieuwsgierigheid, maar het engagement dat telt, de betrokkenheid op het doel van het spel: de zaak waar het (volgens kerk en geloofsleer) in de bijbel over gaat. Het spreekt voor zichzelf dat vanuit een gelovige beschouwing (*binnenperspectief*) men ge-

neigd is de literaire of culturele beschouwing (*buitenperspectief*) af te doen als te vrijblijvend. Ze wordt soms zelfs veroordeeld als ‘weigering van geloof’. Behalve dat dit oordeel nogal zelfgenoegzaam is, lijkt het me ook niet terecht. Beide leeswijzen zijn legitiem (de bijbel is minstens *ook* een boek), en – zo zou ik zeggen – als de bijbel dan echt zo bijzonder is als de *binnenperspectievers* claimen, dan zal de gewone lezing van de bijbeltekst de lezer vanzelf wel bij de zaak bepalen.

Kortom: wilt u groeien in kennis van de bijbeltekst, dan kunt u hier terecht; wilt u toenemen in inzicht in de verschillende bijbelboeken en hun onderlinge verbanden, kunt u ook hier terecht. Gelóóft u hartschotelijk *ook* met uw verstand, dan bent u bij deze

uitgave aan het goede adres, maar zoekt u verdieping van uw gelovig engagement, dan blijft u met dit boek op uw honger zitten. Maar dat is dus geen negatieve kritiek, het is gewoon maar, dat u het weet.

Ds. Dick WURSTEN, Antwerpen.

NBV-Studiebijbel,

uitgeverij Lannoo,

€ 75 (tot 31/12), dan € 79,-

www.nbvstudiebijbel.eu, waar u ook een link vindt naar een voorpublicatie (18 p.)

Evangelielezingen voor de zondagviering volgens de Lectio Divina

Een nieuwe lente voor de kerk

Dit najaar gaf het Vlaams Bijbelgenootschap (VBG) in samenwerking met de United Bible Societies,

waar het VBG deel van uitmaakt, een bijbellesgids uit, gebaseerd op de principes van de lectio divina.

Aanleiding was de bisschoppensynode te Rome van afgelopen maand oktober, die als thema had: ‘Gods Woord in het leven en de zending van de kerk’. Paus Benedictus XVI verklaarde na afloop van de synode: ‘Als de praktijk van het Bijbellesen vol-

gens de lectio divina wordt uitgedragen en beoefend zal dit een nieuwe geestelijke lente schenken aan de wereldwijde kerk’. Ook roepen de Belgische bisschoppen op, in het kader van het nieuwe pastorale jaar ‘God ontmoeten in zijn Woord’ (2008-2009), tot een intenser lezen van de Bijbel aan de hand van de lectio divina methode.

Die oproep was dan ook een aanmoediging voor het Vlaams Bijbelgenootschap om een lectio divina boekje uit te geven. De kerntaken van bijbelgenootschappen zijn weliswaar het vertalen en verspreiden van de Bijbel, maar tegelijk wil het bijbelgenootschap mensen ook hulpmiddelen aanreiken om de Bijbel regelmatig te lezen.

De titel van de leesgids luidt: ‘Evangelielezingen voor de zondagviering volgens de Lectio Divina’. De schriftlezingen in het boekje volgen het leesrooster van het zonet gestarte liturgisch jaar, waarin de evangelist Marcus centraal staat (B-jaar). De uitgave van het VBG wil een instrument zijn om individueel of in groep de evangelietekst van de komende zondag biddend te overdenken. Het lectio boekje is gratis te bestellen bij het VBG via de website: www.bijbelvlaanderen.be (zolang de voorraad strekt).

Namens het VBG,

Riek ten Kate-van de Westeringh

Tweedaagse theologische conferentie: “Zijt gij het die komen zou?”

Binnen de christelijke traditie lijken de evangelische beweging, de orthodoxe stromingen van protestantse en katholieke kerken en deelnemers van leerhuizen van Kerk & Israël an-

ders om te gaan met dezelfde teksten. Staan de dogma's van de kerk ons in de weg om de Bijbel, in zijn diversiteit, te laten spreken?

Over deze en andere vragen gaat een tweedaagse conferentie met als thema “Zijt gij het die komen zou?”. De bijdragen van onder andere prof.dr. Cees J. den Heyer, prof.dr. Peter J. Tomson, dr. Michael N. van der Meer, drs. Leo Mock en rabbijn professor Jonathan Magonet nodigen uit na te denken over de vraag: wat zeggen Bijbel en traditie over de Messias. Lezen Joden en christenen dezelfde psalmen verschillend, en waarom dan? Of ligt het nog complexer: zijn er binnen beide tradities meerdere interpretaties?

De organisatie van de conferentie is in handen van de Provinciale werkgroep Kerk en Israël voor Noord-Brabant en Limburg (NL) en de Antwerpse Contactgroep voor Joods-Christelijke Betrekkingen.

De conferentie wordt op 24 en 25 februari 2009 gehouden in het Theologisch en Pastoraal Centrum te Antwerpen, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen-Wilrijk.

Aanmelding door het opgaveformulier ingevuld terug te sturen voor 1 februari 2009. Dit kan opgevraagd worden via tel. 03/454.40.15 van de

permanentie van de ACJCB elke woensdagmiddag van 14 tot 17 uur (vanaf 7 januari 2009) of per mail : acjcb1@gmail.com. Daar kunt u ook het gedetailleerde programma krijgen. Men schrijft in voor de volledige reeks van dinsdag en woensdag.

Bij de *opzet* van de tweedaagse studieconferentie van de ACJCB over het messianisme :

Zijt gij het die komen zou ? - waarvoor moet worden ingeschreven - is de voordracht van dinsdagavond bedoeld voor het grote publiek.

Op dinsdagavond 24 februari 2009 om 20.00 uur spreekt rabbijn professor Jonathan Magonet over : Messiasverwachting in de Tehilliem / Psalmen (Lezing in het Engels)

Plaats: Theologisch- en Pastoraal Centrum, Groenenborgerlaan 149 te Antwerpen, achter Middelheim, hoek Beukenlaan, te bereiken vanuit Antwerpen Centraal Station met bus 27 en vanuit Berchem Station met bus 21.

Hiervoor is iedereen hartelijk uitgenodigd.

**Het synodebureau is gesloten
van 25 december 2008 tot en
met 4 januari 2009.**

**De medewerkers wensen u een
gezegend 2009.**

120 jaar Bethlehem

8 februari 2009

Wij schrijven 1889. De eerste aannemers komen aan op deze plaats met de opdracht een kapel te bouwen. Ik laat in het midden of het toen al 103-05 was maar de kapel van toen staat er nog steeds. Uiterlijk en innerlijk is zij nog steeds de spiegel van toen. Nog steeds worden er op zondag erediensten gehouden. Daarom zijn we fier u uit te mogen nodigen op zondag 8 februari 2009, om er met ons de 120ste verjaardag van de "Bethlehemgemeente" te Anderlecht te vieren. We willen dat in de eerste plaats doen met een feestdienst. Het lijkt ons toepasselijk, dat we in de eerste plaats de Heer de eer geven. Hij was en is in al die jaren en voor zoveel mensen de reden van ons bestaan. De voorgangers in deze dienst zijn : ds. G. Snauwaert, ds J. van Vooren en emeritus ds A. Beukenhorst, de laatste twee zijn oud-voorgangers van onze gemeente. Samen met hen, willen wij, leden en belangstellenden van Bethlehem, gedenken dat wij ondanks de soms moeilijke omstandigheden, dit feest mogen vieren en dat we de gelegenheid krijgen om God ervoor te danken dat Hij ons zo een lange periode nabij was en dat Hij ons zegende.

Het zou ons blij maken als u dit feest samen met ons wilt vieren. Uiteraard bent u van harte welkom, om 16 uur in ons kerkgebouw.

Na de dienst wordt u in het lokaal naast de kerk een receptie aangeboden. Daar zal U ook het eerste deel van onze brochure "120 jaar Bethlehem" voorgesteld worden. Daarin wordt uitvoerig het leven van onze twee eerste predikanten dhr. P. Joelants en F. Couvreur beschreven. In een volgende uitgave volgen er nog meer levensbeschrijvingen van alle voorgangers die Bethlehem (be)dienden.

De Bethlehemkerk Anderlecht
Walcourtstraat 103 – 105 Anderlecht.

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Ernst Veen
Dick Wursten

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 Euro
- Groepsabonnement: 12,50 Euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 Euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de Verenigde Protestantse Kerk in België, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 12 januari 2009.

Opening Calvijnjaar

31 januari 2009

Wanneer ? zaterdag, 31 januari 2009

Plaats ? Huis van de Raad van de Vlaamse
Gemeenschapscommissie
Lombardstraat 67
1000 Brussel

Programma ? 16u. Presentatie (Spiegelzaal)
17u. Receptie (Huis van de Raad)
18u. Sluiting

**Productiehuis
De Wijngaard**
8 februari 2009

presenteert:

"Calvijn en ik"
"Calvijn en ik"

Een filmvoorstelling die op zoek gaat naar een antwoord op de vraag: **"Wat heeft Calvijn de protestantse jongeren van vandaag te zeggen?"**

Muzikaal omlijst door de KPZ Excelsior, sinds jaar en dag aan onze kerk verbonden.

Plaats ? Sanderusstraat 77,
2018 Antwerpen

Tijd ? zondag, 8 februari, 15u.

Inkom ? 3 euro

Reservatie voor groepen ?

03 248 93 96 of katelijne.depoortere@skynet.be

Calvijn in Mechelen

30 april 2009

Calvijn komt in hoogsteigen persoon
in de Zandpoortkerk te Mechelen
spreken

op donderdag, 30 april, 19u45

Nader bericht volgt.